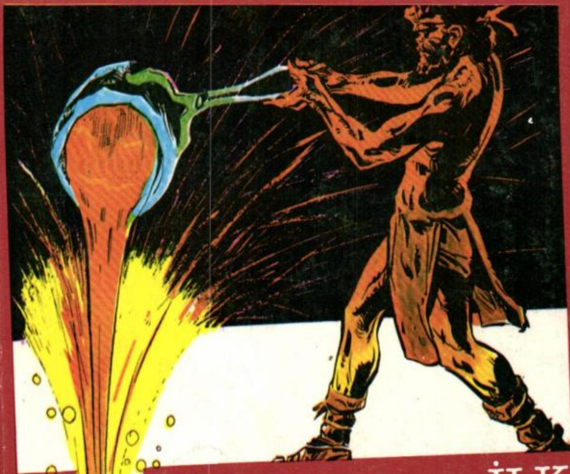
RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

KARACAN

İLK UYGARLIKLAR

KARACAN RESİMLERLE İNSANLIK TARİHİ ANSİKLOPEDİSİ

Karacan Yayınları A.Ş. adına sahibi: **ALİ KARACAN**
Sorumlu Genel Yayın Yönetmeni: **ALİ SAYDAM**
Mali Koordinatör: **ÖZHAN KÜÇÜKTOPUZLU**
Teknik Koordinatör: **OĞUZ DEMİRCİOĞLU**

Yazı İşleri Müdürü: **ERCAN ALTAZLI**
Yazı İşleri Yardımcısı: **DENİZ DAĞDELEN**
Danışma Kurulu: **Prof. Dr. TAHSİN YAZICI, Doç. Dr. Ali İHSAN GENCER, Doç. Dr. MEHMET ÖZSAİT, Doç. Dr. İSMET MİROĞLU, PAUL MANDRİNİ, ALBERTO CABADO, EUGENİO ZOPPI.**

Teknik Yönetmen: **ERTAN GÖKEMRE**
Teknik Müdür: **NURETTİN ÖZAKSEL**
Teknik Müdür Yardımcısı: **M. SABİT UÇUK**
İlan ve Halkla İlişkiler Müdürü: **ESER NOYAN**
Satış Müdürü: **ALİ ALPASLAN**

Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 20.2.1984 tarih ve 01771 kararı ile özellikle ilkokul 4. ve 5. sınıf öğrencileri ile ortaokul öğrencilerine tavsiye edilmiştir. Bu karar Tebliğler Dergisi'nin 12 Mart 1984 tarihli nüshasında yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Renk Ayrımı: **ÇALİ GRAFİK**
Baskı: **HÜRRİYET OFSET A.Ş. HALKALI/İSTANBUL**
Kapak Baskısı: **NADİR BASIMEVİ**

Adres: **KARACAN YAYINLARI,** Basın Sarayı, Cağaloğlu/İstanbul
Tel: 527 00 34 - 526 69 00

Fiyatı: 200 TL / Kıbrıs'ta: 250 TL

İLK UYGARLIKLAR

İLK UYGARLIKLAR

PALEOLİTİK ÇAĞDA GENİŞ BİR YAYILMA SAHASI OLAN AVCILIK VE İKLİM ŞARTLARININ DEĞİŞMESİ SEBEBİY-LE, MAMUT GİBİ SOĞUK İKLİM HAYVANLARI YOK OLMAYA BAŞLADILAR...
REN GEYİĞİ GİBİ DİĞER HAY-VANLAR DA KUZEYE DOĞRU ÇE-KİLDİLER. O DÖNEMDE AVRUPA'-NIN **KROMANON** (CROMAG-NON) ADI VERİLEN İNSANLARI BU HAYVANLARI İZLEYEREK KU-ZEYİN YOLUNU TUTTULAR...
3

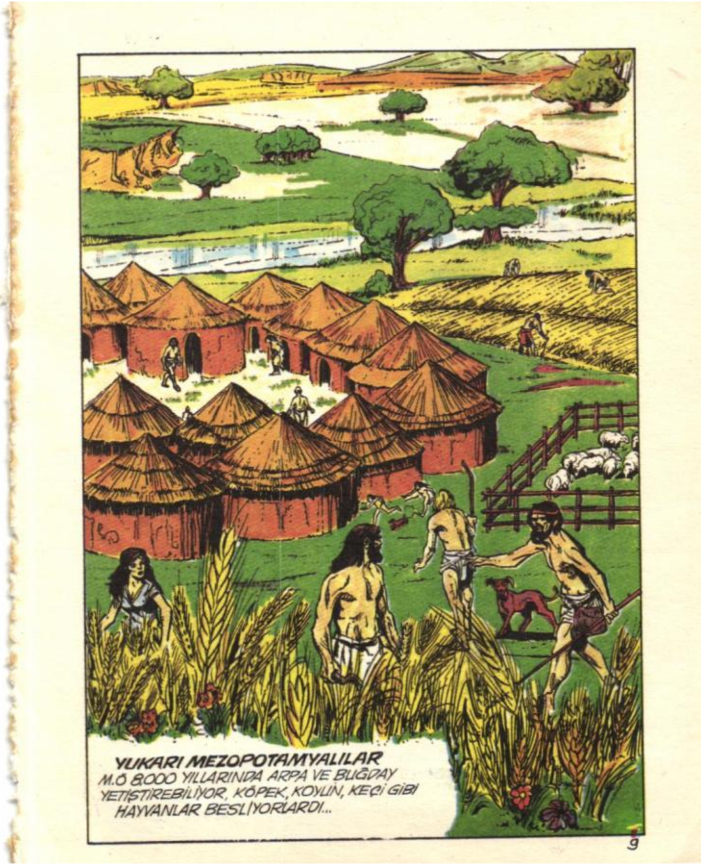

GERİDE KALAN KALABALIK BİR İNSAN TOPLULUĞU İSE, ÇEVREDEKİ AV HAY-
VANLARI İLE YETİNMEK ZORUNDA KALDI...
AFRİKA VE ASYA KITASININ BAZI BÖLGELERİNDE SU KAYNAKLARININ KURU-
MASI SONUCU BÜYÜK SAHRA VE ARAP YARIMADASI GİBİ ÇÖL ALANLARI ORTAYA ÇIKTI...
4

BU SEBEPLE İNSANLAR, NİL, DİCLE VE FIRAT GİBİ BÜYÜK NEHİRLERİN KIYILARINA YERLEŞTİLER...
O GÜNE KADAR KARINLARINI HEP YABANİ MEYVE TOPLAYARAK, AVLANARAK, YA DA BALIK TUTARAK DOYURMAYA ALIŞMIŞLARDI...
5

YONTMA TAŞ DEVRİNDE BOL BOL AVLADIK-
LARI İRİ MEMELİLERİN ARTIK NESİLLERİNİN TÜ-
KENMESİYLE BİRLİKTE AVLANMA İMKANLARI-
NIN DA AZALMASI AÇLIK TEHLİKESİNİ DOĞUR-
DU.. BESLENME İÇİN NE MEYVELER YETİYORDU
NE DE AV ÜRÜNLERİ.. YENİ BESİN KAYNAKLARI
BULMAK ZORUNDAYDILAR...
TABİATLA İÇ İÇE OLAN
İNSANOĞLU, ZAMANLA ONUN
SIRLARINI KEŞFETMEDE
GECİKMEDİ...
6

TABİATTAN YARARLANABİLECEĞİNİ ANLADIĞINDA, İLK İŞİ TOPRAĞI EKMEK VE HAYVAN YETİŞTİRMEK OLDU...
VERİMLİ BİR TOPRAĞA ATILAN TOHUM, BİR SÜRE SONRA FİLİZ VERİYOR, FİLİZDEN DE BAŞAK ORTAYA ÇIKIYORDU...
7

TARIM, İLK DEFA ACABA NEREDE VE NE ZAMAN BAŞLADI?.. BU SORUYU ŞÖYLE CEVAPLAYABİLİRİZ... TARIM İLK DEFA CİLÂLI TAŞ DEVRİNİN BAŞLARINDA, IRAK'IN KUZEYİNDE YER ALAN ZAGROS DAĞLARININ ETEKLERİNDE BAŞLADI...
AYNI DÖNEMDE FİLİSTİN'İN YERLİ HALKI NATUFYENLER DE BAŞAK BİÇMEDE, TAŞTAN YAPILMIŞ ORAKLARI KULLANIYORLARDI.. AMA BAŞAKLAR ORADA KENDİLİĞİNDEN Mİ YETİŞMİŞLERDİ.. YOKSA İŞİN İÇİNDE İNSAN ELİ Mİ VARDI; BUNU KESİN OLARAK BİLEMİYORUZ...
8

YUKARI MEZOPOTAMYALILAR
M.Ö 8.000 YILLARINDA ARPA VE BUĞDAY
YETİŞTİREBİLİYOR, KÖPEK, KOYUN, KEÇİ GİBİ
HAYVANLAR BESLİYORLARDI...
9

TARLADA KADINLAR ÇALIŞIRDI...
BUĞDAY, ÇAKMAKTAŞINDAN YAPILMIŞ ORAKLARLA BİÇİLİR....
.... TAŞ HAVANLARDA ÖĞÜTÜLÜR...
.... YİNE TAŞ KAPLARDA PİŞİRİLİR VE YENİRDİ...
10

ALET ÜRETMEK,
DAVAR GÜTMEK...
.... AVCILIK VE BALIKÇILIK
İSE ERKEKLERİN İŞİYDİ...
11

TARIM, AYNI DÖNEMDE AMERİKA KITASINDA DA GELİŞMEKTE GECİKMEDİ.. TARIMSAL FAALİYETLER MEKSİKA'DAN BAŞLAYARAK BÜTÜN AMERİKA KITASINA YAYILDI...
ANADOLU'DA DA M.Ö. VII. BİN YILDAN İTİBAREN, ÇATALHÖYÜK, HACILAR, ÇAYÖNÜ GİBİ ÖNEMLİ TARİHÖNCESİ MERKEZLERDE TARIMIN GELİŞTİĞİNİ BİLMEKTEYİZ...

12

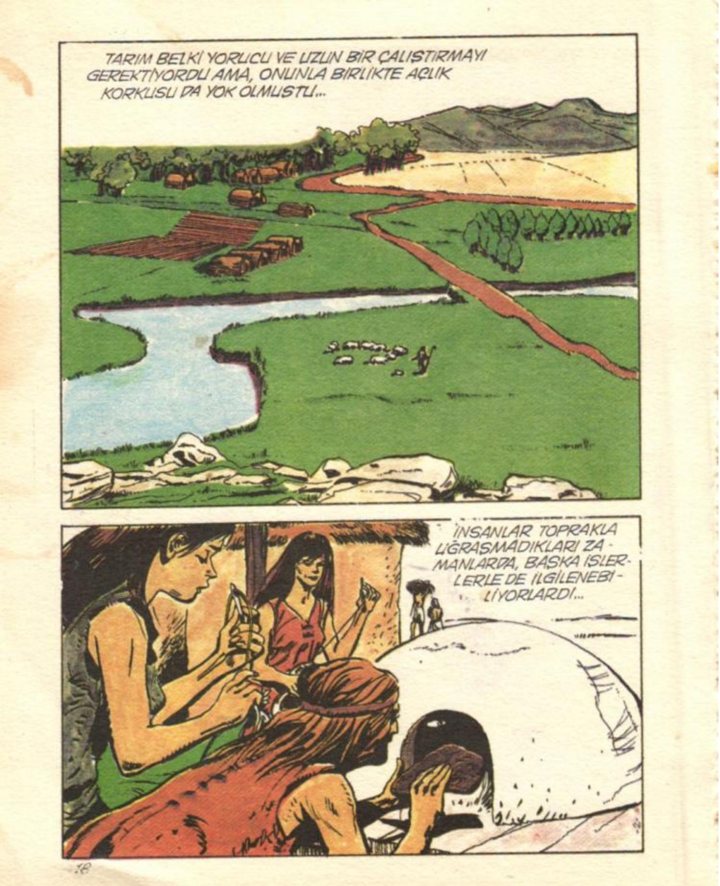

CİLALI TAŞ DEVRİ İNSANI İÇİN TOPRA-
ĞIN İŞLENMESİ BAŞLI BAŞINA BİR
OLAYDI.. İNSANOĞLU SADECE TABİATTAN
YARARLANMAKLA KALMIYOR, ONU DEĞİŞ-
TİREBİLİYORDU DA...
ORMANLARIN YERİNİ
KISA SÜREDE TARLALAR
ALDI.. ZAMANLA EN İYİ
TOHUMU SEÇMEYİ
ÖĞRENDİLER...
TOPRAĞIN SÜRÜLÜP EKİLMESİ
TAMAMLANDIKTAN SONRA İŞ,
GÜNEŞE VE YAĞMURA
KALIYORDU...
13

BU ARADA TABİİ GÜÇLERİ HAREKETE GEÇİRMEK İÇİN, BÜYÜDEN VE TOPLU AYİNLERDEN DE YARARLANDIKLARI SANILMAKTADIR...
14

TARIMSAL FAALİYETLER ZAMANLA DÜNYANIN DÖRT BİR YANINA DAĞILDI... 3.000 YIL İÇİNDE **AVRUPA** VE **ASYA**'NIN BÜYÜK BİR BÖLÜMÜ İLE KUZEYDOĞU AFRİKA, BİRER TARIM BÖLGESİ HALİNE GELDİLER...
ATLAS OKYANUSU
M.Ö. 3.000
M.Ö. 4000
M.Ö. 5000
KARADENİZ
HAZAR DENİZİ
DİCLE
FIRAT
AKDENİZ
ARTIK İNSANOĞLUNUN **TARİHÖNCESİ**'NDEKİ YAŞAYISI BİR HAYLİ KOLAYLAŞMIŞTI...
15

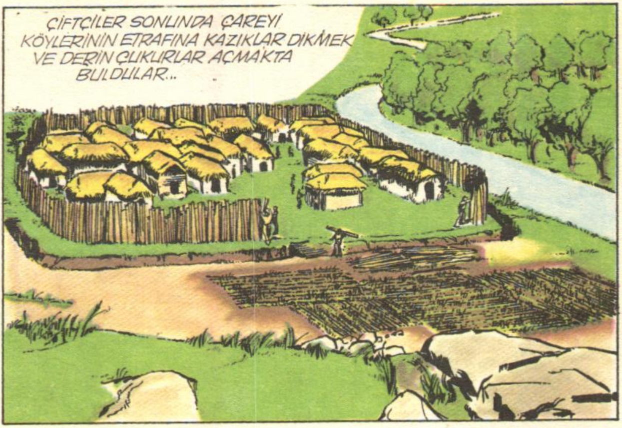

AVCI, SÜREKLİ AV PEŞİNDE
KOŞARKEN, ÇİFTÇİ TOPRAĞA
YERLEŞMEYİ TERCİH
EDİYORDU...
YİNE AVCI, HERGÜN TAZE ET
BULMAK ZORUNDAYKEN.....
16

... ÇİFTÇİ ÜRÜNÜNÜ DEPOLAYIP İHTİYACI ORANINDA KULLA-NIYOR.....
.... YETİŞTİRDİĞİ HAYVANLARI DİLEDİĞİNCE TÜKETEBİLİYORDU...
17

TARIM BELKİ YORUCU VE UZUN BİR ÇALIŞTIRMAYI GEREKTİYORDU AMA, ONUNLA BİRLİKTE AÇLIK KORKUSU DA YOK OLMUŞTU...
İNSANLAR TOPRAKLA UĞRAŞMADIKLARI ZAMANLARDA, BAŞKA İŞLERLERLE DE İLGİLENEBİLİYORLARDI...

YİNE DE BÜTÜN CİLALI TAŞ DEVRİ İNSANLARI, TOPRAĞA BAĞLI DEĞİLDİ... AVCILIK, BALIKÇILIK VE HAYVANCILIKLA UĞRAŞAN GÖÇEBE TOPLUMLAR DA VARDI...
GÜÇ DURUMLARLA SIK KARŞILAŞAN VE HAYATIN ZORLUKLARI KARŞISINDA DAHA TECRÜBELİ OLAN BU İNSANLAR, EDİNDİKLERİ BİLGİLERİ KENDİLERİNDEN SONRAKİ KUŞAKLARA AKTARMAYA BAŞLADILAR...
19

YERLEŞİK VE GÖÇEBE TOPLUMLAR ARASINDAKİ İLİŞKİLER HER ZAMAN BARIŞSEVER BİÇİMDE SÜRDÜRÜLMEMEKTEYDİ.
NİTEKİM ZENGİN KÖYLER SIK SIK SALDIRI VE BASKINLARA HEDEF OLURDU...

ÇİFTÇİLER SONUNDA ÇAREYİ KÖYLERİNİN ETRAFINA KAZIKLAR DİKMEK VE DERİN ÇUKURLAR AÇMAKTA BULDULAR...

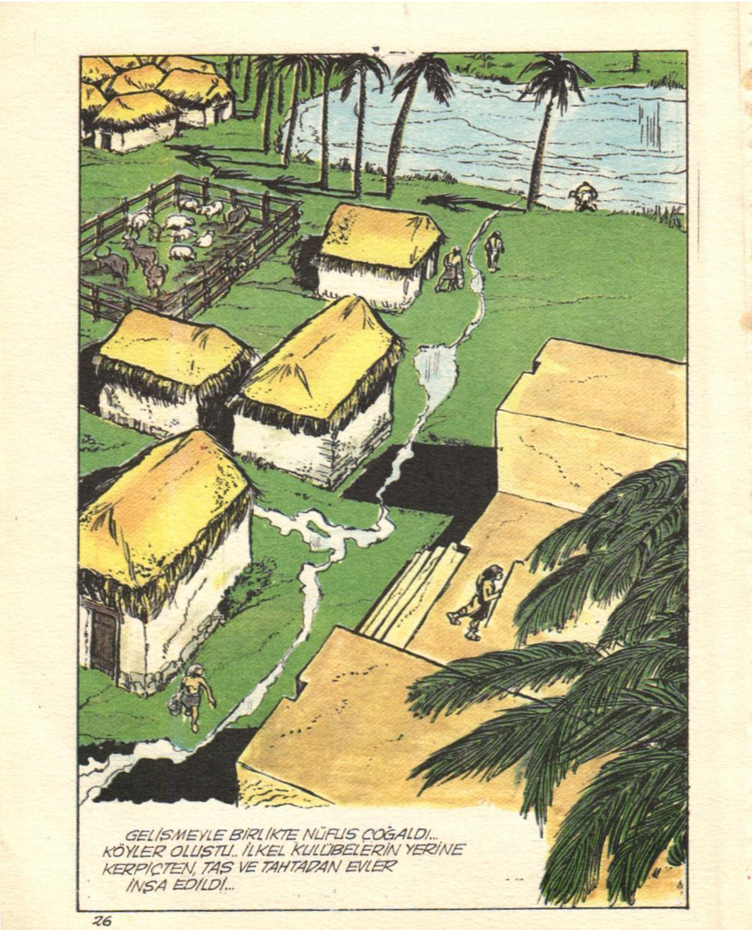

MESELÂ ANADOLUDAKİ ÇATALHÖYÜK VE HACILAR'DA OLDUĞU GİBİ FİLİSTİN'DEKİ JERİKO KENTİ DE TARİHÖNCESİ DÖNEMDE KALIN SURLARLA KORUNUYORDU...

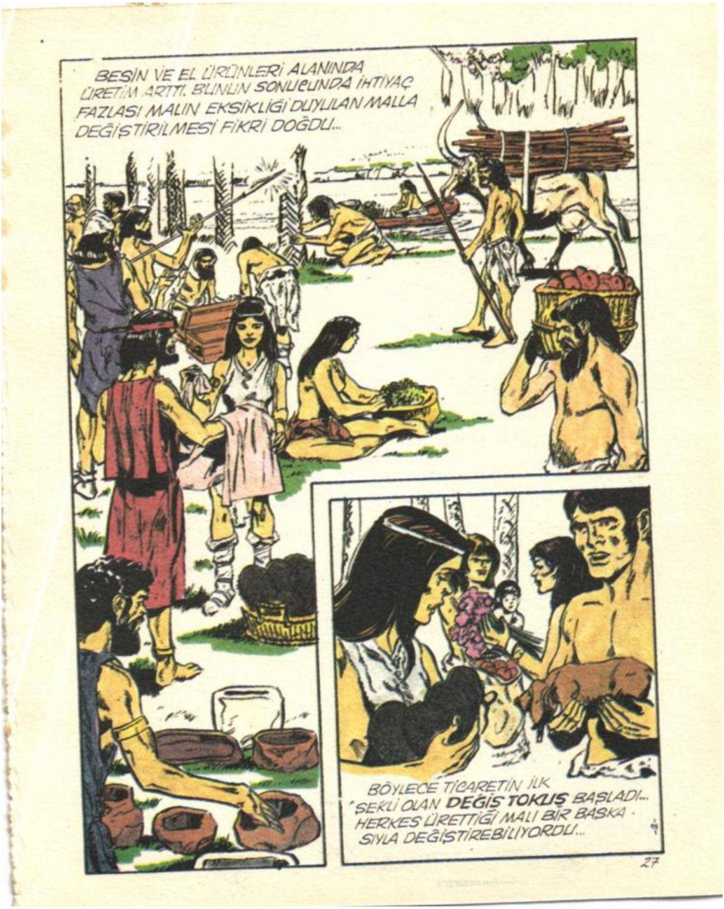

CİLALI TAŞ DEVRİNDE EL SANATLARI BÜYÜK GELİŞME GÖSTERDİ...
CİLA, TAŞ ALETLERİN KULLANIMINDA BÜYÜK KOLAYLIK SAĞLIYOR, ONLARA KESKİNLİK VE DÜZGÜNLÜK KAZANDIRIYORDU...
DAHA ÖNCE SADECE YAPILARDA KULLANILAN KİL, BU DÖNEMDE TESTİ VE ÇANAĞA DÖNÜŞTÜ...
ATEŞİN TOPRAK KALIPLARI SERTLEŞTİRDİĞİNİN ANLAŞILMASIYLA, YENİ BİR SANAT, ÇÖMLEKÇİLİK DOĞDU...
22

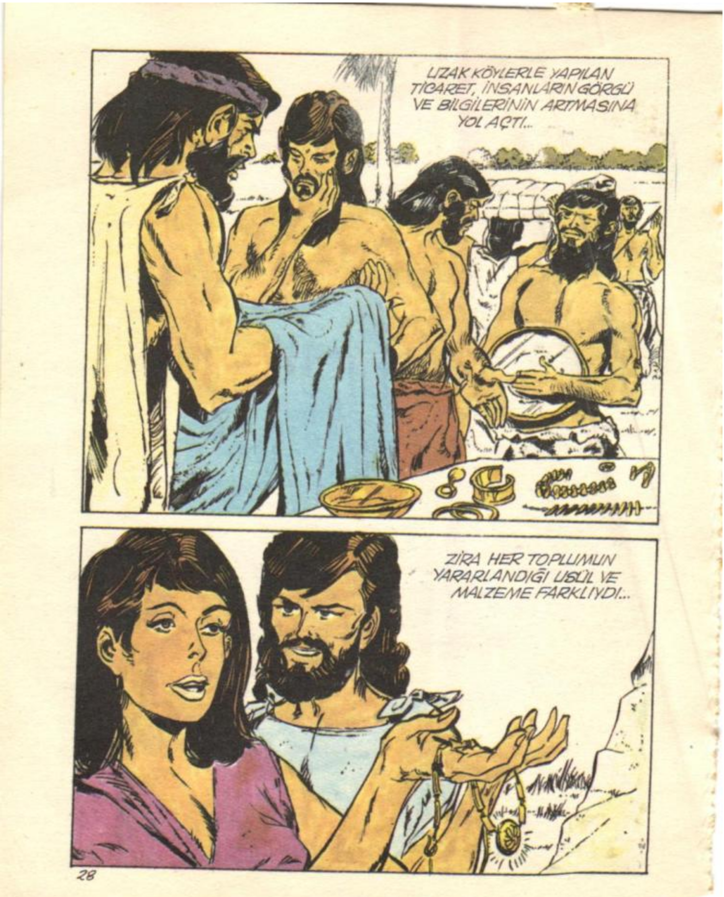

BATAKLIKLARDA BOL BOL YETİŞEN SAZLARLA...
... ÇEŞİTLİ AMAÇLARLA KULLANIL-MAK ÜZERE SEPETLER ÖRÜLDÜ...
KADINLAR YÜN VE KETEN LİFLERİNİ EĞİREREK İPLİK HALİNE GETİRDİLER...
... BUNLARLA, DERİ VE POSTTAN DAHA KULLANIŞLI GİYECEKLER YAPMAK ÜZERE İLKEL KUMAŞLAR DOKUDULAR...
23

BÜTÜN BU GELİŞMELER TARIMI DA ETKİLEDİ... ZEYTİN-LİKLER VE BAĞLAR KURULDU...
BU YENİ ÜRÜNLER UZUN ZAMAN ALAN BİR ÇABAYI GEREKTİRİYORDU AMA VERİMLİ BİR BAĞ, HARCANAN TÜM EMEKLERİN KARŞILIĞININ, ASIRLAR BOYU EN KÂRLI BİÇİMDE ALINMASI DEMEKTİ...
24

AĞAÇ KÜTÜKLERİNİN ARAÇ OLARAK KULLANILMASIYLA, SU TAŞIMACILIĞI BAŞLADI... ULAŞIM ALANINDA ÖNCELERİ ÖZELLİKLE NEHİRLERDEN YARARLANILIRDI...
YÜK TAŞIMACILIĞINDA İSE BÜYÜKBAŞ HAYVANLARIN KULLANILMASINA GEÇİLDİ...
ARTIK TARLADA İNSAN GÜCÜNÜN YERİNİ BUNDAN BÖYLE HAYVAN GÜCÜ ALACAKTI.. ÖTE YANDAN SABAN DA BU DÖNEM İÇİN YENİ BİR TARIM ARACIYDI...
25

GELİSMEYLE BİRLİKTE NÜFUS ÇOĞALDI...
KÖYLER OLUŞTU.. İLKEL KULÜBELERİN YERİNE
KERPİÇTEN, TAŞ VE TAHTADAN EVLER
İNŞA EDİLDİ...
26

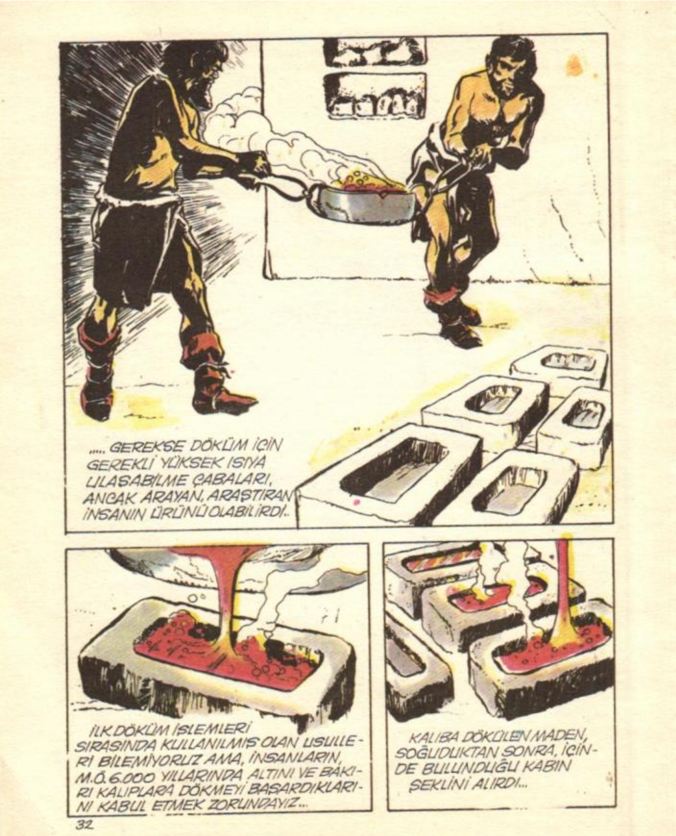

BESİN VE EL ÜRÜNLERİ ALANINDA ÜRETİM ARTTI. BUNUN SONUCUNDA İHTİYAÇ FAZLASI MALIN EKSİKLİĞİ DUYULAN MALLA DEĞİŞTİRİLMESİ FİKRİ DOĞDU...
BÖYLECE TİCARETİN İLK ŞEKLİ OLAN **DEĞİŞ TOKUŞ** BAŞLADI... HERKES ÜRETTİĞİ MALI BİR BAŞKASIYLA DEĞİŞTİREBİLİYORDU...
27

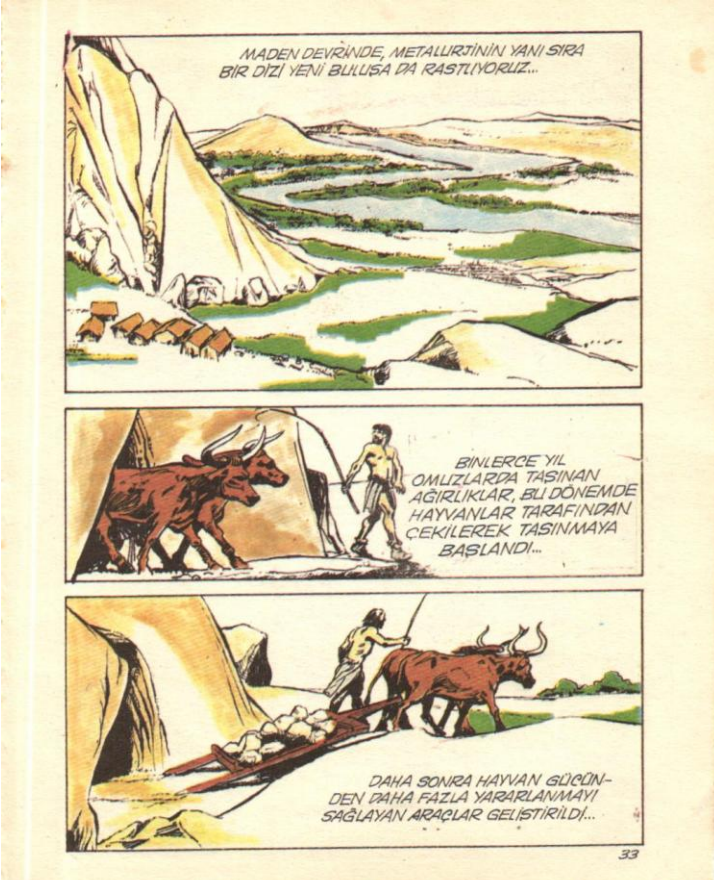

UZAK KÖYLERLE YAPILAN TİCARET, İNSANLARIN GÖRGÜ VE BİLGİLERİNİN ARTMASINA YOL AÇTI...
ZİRA HER TOPLUMUN YARARLANDIĞI USÜL VE MALZEME FARKLIYDI...
28

İLK MADENİ EŞYALAR, GÜNÜMÜZDEN 7.000 YIL ÖNCE ÜRETİLMEYE BAŞLANDI... İNSANLIK ARTIK **MADEN DEVRİNE** GEÇİYORDU...
DOĞAL HALDE ELE GEÇİRİLEN ALTIN VE BAKIRA, BAŞLANGIÇTA TIPKI TAŞ GİBİ ÇEKİÇ DARBELERİYLE ŞEKİL VERİLİRDİ...
BU USÜLLE, İNCE PLAKALAR HALİNE GETİRİLEN MADENDEN, TAKI VE SÜS EŞYASI YAPILMAYA BAŞLANDI...
29

MADENİN GERÇEK YAPISI, NEDEN SONRA ANLAŞILDI.. BUNUN İÇİN ASIRLARIN GEÇMESİ GEREKMİŞTİ..
DAHA SONRA MADENİN YÜKSEK ISIDA ERİDİĞİ KEŞFEDİLDİ.. BU GERÇEKTEN İNANILMAZ BİR OLAYDI..
YÜKSEK ISIDA ERİYEN MADEN, SOĞURKEN SERTLEŞEREK, İÇİNE KONULDUĞU KABIN ŞEKLİNİ ALIYORDU...
30

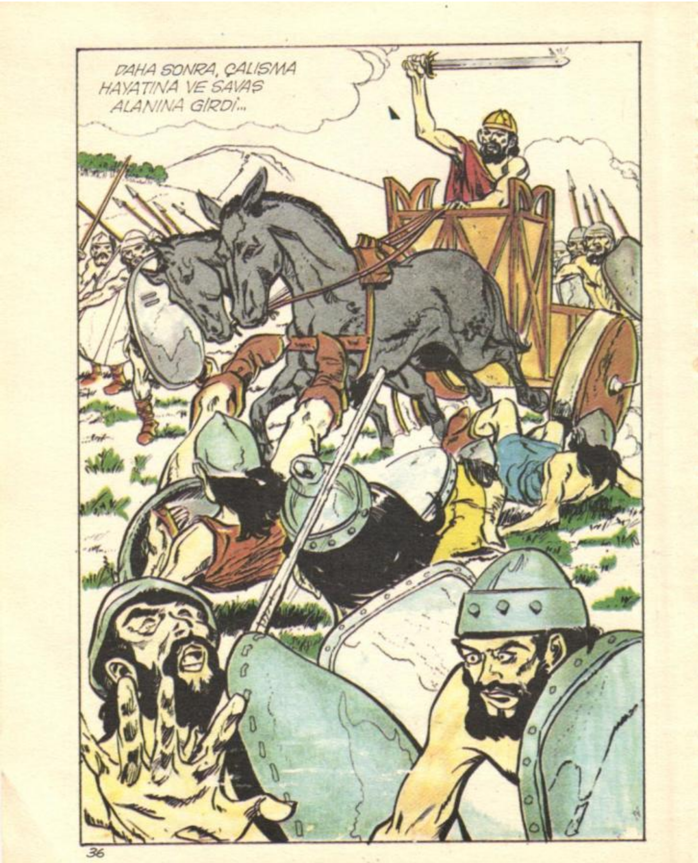

MADEN OCAKLARININ ÇOĞU, MUHTEME-
LEN BİR RASTLANTI SONUCU BULUNMUŞTU..
ANCAK METALURJİ BİLİMİNİN İLK ADIMLARI, BİR RASTLANTI SONUCU DEĞİL, UZUN ARAŞTIRMALAR VE DENEYLER SAYESİNDE ATILABİLDİ...
GEREK MADEN OCAKLARININ METALURJİ ADINA KULLANILMASI...
31

.... GEREKSE DÖKÜM İÇİN GEREKLİ YÜKSEK ISIYA ULAŞABİLME ÇABALARI, ANCAK ARAYAN, ARAŞTIRAN İNSANIN ÜRÜNÜ OLABİLİRDİ..
İLK DÖKÜM İŞLEMLERİ SIRASINDA KULLANILMIŞ OLAN USULLERİ BİLEMİYORUZ AMA, İNSANLARIN, M.Ö. 6.000 YILLARINDA ALTINI VE BAKIRI KALIPLARA DÖKMEYİ BAŞARDIKLARINI KABUL ETMEK ZORUNDAYIZ...
KALIBA DÖKÜLEN MADEN, SOĞUDUKTAN SONRA, İÇİNDE BULUNDUĞU KABIN ŞEKLİNİ ALIRDI...
32

MADEN DEVRİNDE, METALURJİNİN YANI SIRA
BİR DİZİ YENİ BULUŞA DA RASTLIYORUZ...
BİNLERCE YIL
OMUZLARDA TAŞINAN
AĞIRLIKLAR, BU DÖNEMDE
HAYVANLAR TARAFINDAN
ÇEKİLEREK TAŞINMAYA
BAŞLANDI...
DAHA SONRA HAYVAN GÜCÜN-
DEN DAHA FAZLA YARARLANMAYI
SAĞLAYAN ARAÇLAR GELİŞTİRİLDİ...
33

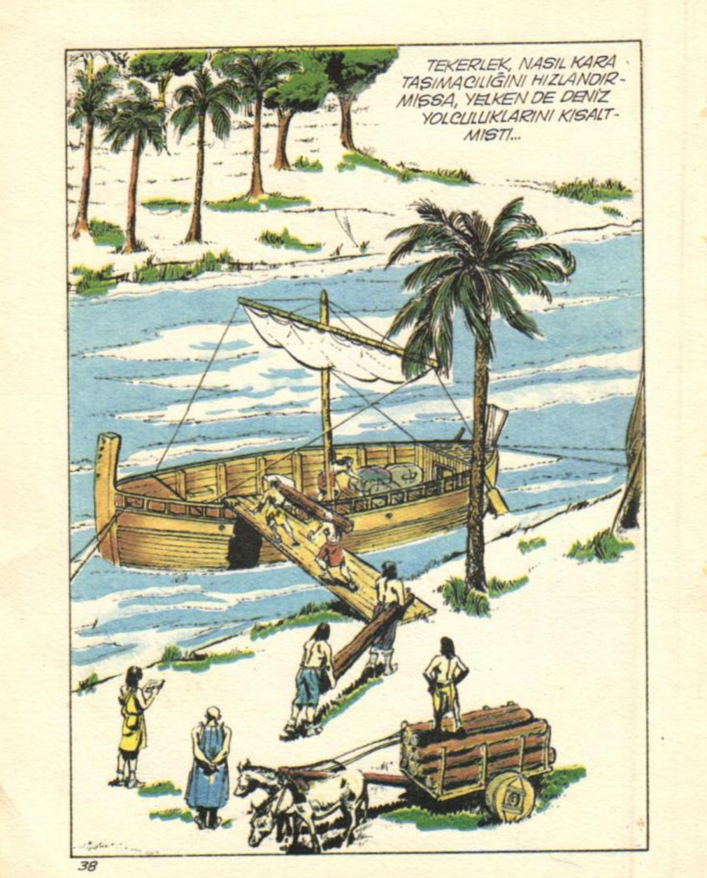

MEDENİYETİN TEMEL TAŞLARIN-
DAN BİRİ OLAN TEKERLEĞİN İCADIY-
LA, KARA TAŞIMACILIĞI HIZ
KAZANDI...
TEKERLEK, YENİ BULUŞLA-
RI DA BERABERİNDE GETİR-
MİŞTİ... BUNLARDAN BİRİ DE
ARABAYDI...
34

ARABA, MESAFELERİ KISALTIYOR, DAHA FAZLA YÜKÜN TAŞINMASINA İMKÂN VERİYORDU...
TEKERLEKLİ ARABA İLK KEZ M.Ö. 5.500 YILINDA, MEZOPOTAMYA'DA YAŞAYAN SÜMERLER TARAFINDAN KULLANILDI...
35

DAHA SONRA, ÇALIŞMA HAYATINA VE SAVAŞ ALANINA GİRDİ...

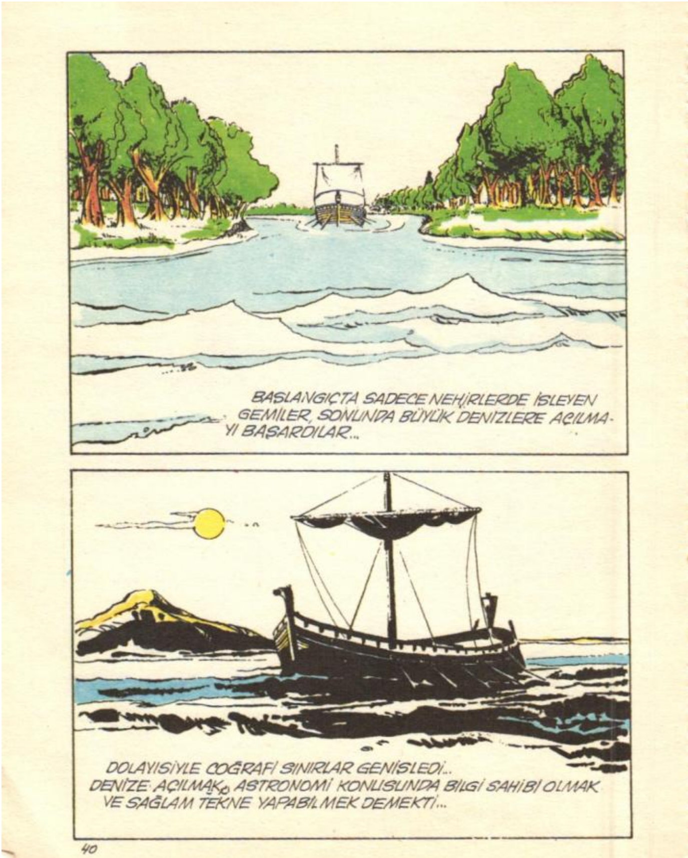

ÇÖMLEKÇİLİKTE TORNA OLARAK KULLANILDI...
BÖYLELİKLE, ÇAMURA DAHA KOLAY ŞEKİL VERİLEBİLİYOR... DÜZGÜN VE SERİ BİR ÜRETİM YAPILABİLİYORDU...

37

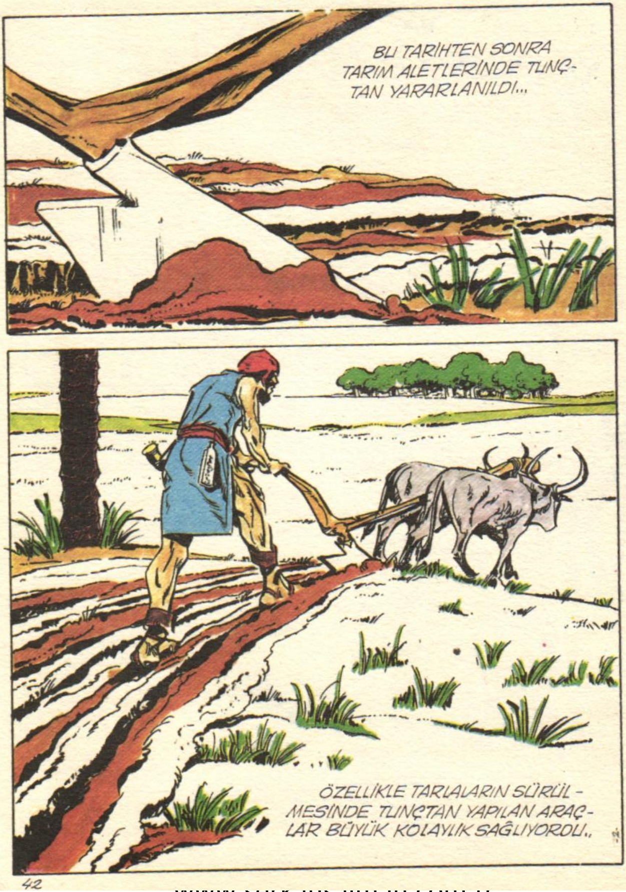

TEKERLEK, NASIL KARA TAŞIMACILIĞINI HIZLANDIR-MIŞSA, YELKEN DE DENİZ YOLCULUKLARINI KISALT-MIŞTI...
38

KÜREK GÜCÜNE, RÜZGÂRLA
ŞİŞEN YELKENLERİN EKLENME-
SİYLE, GEMİLER BİR KAT DAHA
HIZLANDI...

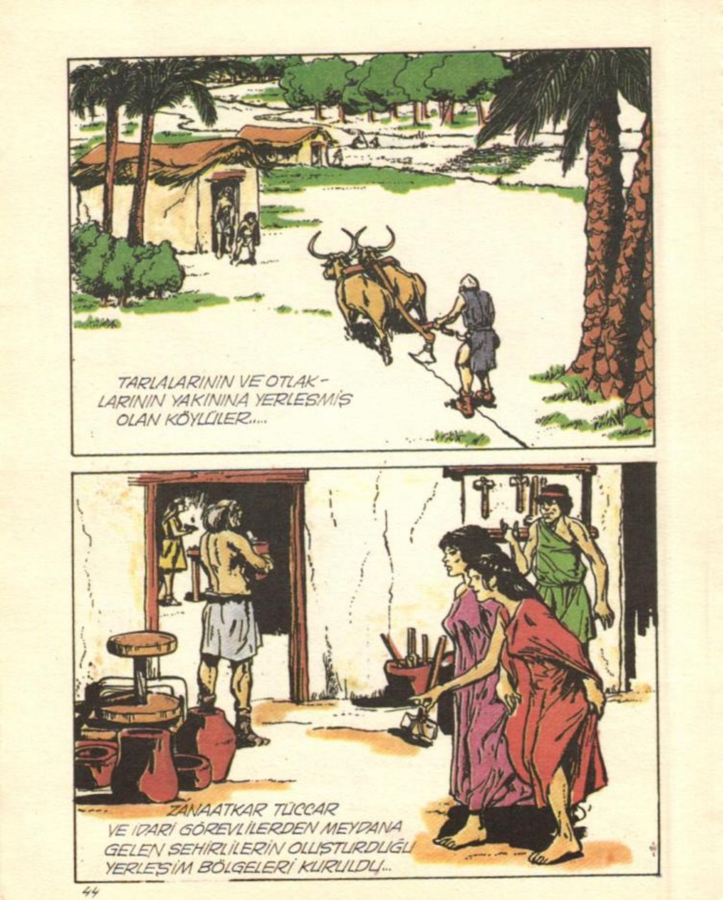

KARA YOLUYLA ULAŞILAMAYAN YERLERE, DENİZ YOLUYLA
GİTMEK MÜMKÜN OLDU... BUNUN SONUCUNDA, GEMİCİLİK
BÜYÜK ÖNEM KAZANDI...

BAŞLANGIÇTA SADECE NEHİRLERDE İŞLEYEN GEMİLER, SONUNDA BÜYÜK DENİZLERE AÇILMA-YI BAŞARDILAR...
DOLAYISIYLE COĞRAFİ SINIRLAR GENİŞLEDİ...
DENİZE AÇILMAK, ASTRONOMİ KONUSUNDA BİLGİ SAHİBİ OLMAK VE SAĞLAM TEKNE YAPABİLMEK DEMEKTİ...
40

METALURJİ, İLK BÜYÜK ADIMI, GÜNÜMÜZDEN 5.000 YIL ÖNCE, İLK ALAŞIMI GERÇEKLEŞTİRMESİYLE ATTI...
BU, BAKIR VE KALAY ALAŞIMLARINDAN OLUŞAN **TUNÇ** (BRONZ) TU.. TUNÇ, HER İKİ MADENDEN DE DAHA DAYANIKLIYDI...
41

BU TARİHTEN SONRA TARIM ALETLERİNDE TUNÇ-TAN YARARLANILDI...
ÖZELLİKLE TARLALARIN SÜRÜL-MESİNDE TUNÇTAN YAPILAN ARAÇ-LAR BÜYÜK KOLAYLIK SAĞLIYORDU..

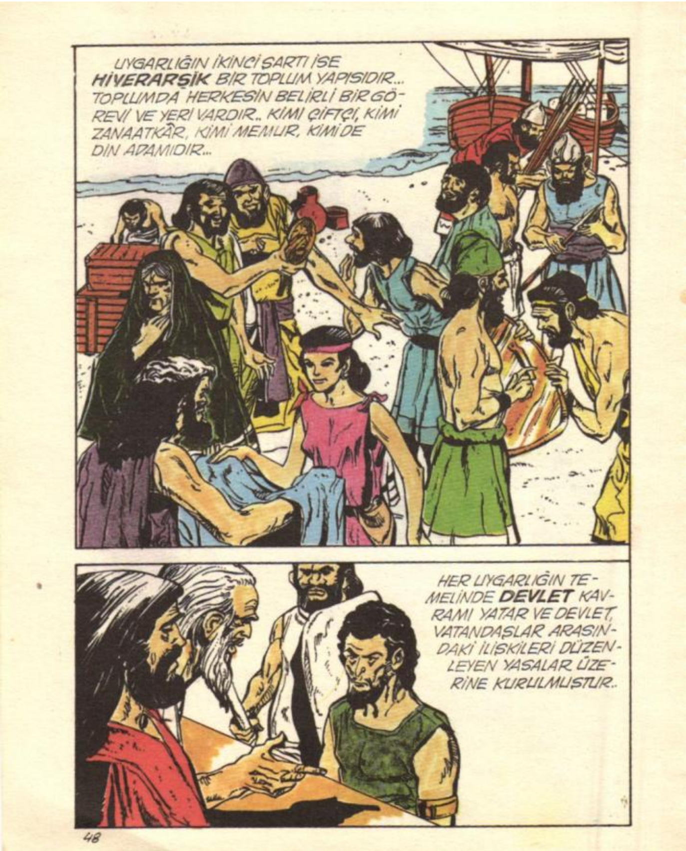

TUNCUN BULUNMASI O KADAR ÖNEMLİ BİR OLAYDI Kİ, SONUNDA ADI BİR DÖNEME VERİLDİ: TUNÇ DEVRİ..
AYNI DÖNEMDE EL SANATLARININ DA GELİŞMESİ, ÇÖMLEKÇİ, DEMİRCİ, DÜLGER GİBİ, YENİ MESLEK GRUPLARININ DOĞMASINA YOL AÇTI...
43

TARLALARININ VE OTLAK-
LARININ YAKININA YERLEŞMİŞ
OLAN KÖYLÜLER....
ZANAATKAR TÜCCAR
VE İDARİ GÖREVLİLERDEN MEYDANA
GELEN ŞEHİRLİLERİN OLUŞTURDUĞU
YERLEŞİM BÖLGELERİ KURULDU...
44

BASLICA GELİR KAYNAĞI TARIMDI...
TARIMDAN SAĞLANAN GELİRİN BİR BÖLÜMÜ
VERGİ OLARAK ALINIR...
YÖNETİM VE KAMU GİDERLERİ,
ASKERİ VE DİNİ HARCAMALAR, HEP
BU PARADAN KARSILANIRDI...
45

SİTE; KAMU KURUMLARI, ATÖLYELERİ, TİCARETHANELERİ, TAPINAĞI İLE UYGARLIĞIN SEMBOLÜ VE YERLEŞİM MERKEZİ DURUMUNDAYDI...
UYGARLIK DEYİNCE NE ANLIYORUZ? BİR TOPLUMUN ERİŞEBİLECEĞİ EN ÜST GELİŞME DÜZEYİ... BAZI TARİHÇİLERE GÖRE İSE EN YÜKSEK KÜLTÜR DÜZEYİ...
46

UYGARLIĞIN İKİ ŞARTI VARDIR... BİRİNCİSİ ŞEHİRLEŞMEDİR...
ŞEHİR ÖNEMLİ BİR NÜFUS BARINDIRIR... KOMŞULARIYLA İLİŞKİ KURARAK, BİLGİ VE GÖRÜŞ ALIŞVERİŞİNİ SAĞLAR... TOPLUMDA YAŞAMAYI GELİŞTİRİR...
47

UYGARLIĞIN İKİNCİ ŞARTI İSE HİYERARŞİK BİR TOPLUM YAPISIDIR... TOPLUMDA HERKESİN BELİRLİ BİR GÖREVİ VE YERİ VARDIR.. KİMİ ÇİFTÇİ, KİMİ ZANAATKÂR, KİMİ MEMUR, KİMİ DE DİN ADAMIDIR...
HER UYGARLIĞIN TEMELİNDE DEVLET KAVRAMI YATAR VE DEVLET, VATANDAŞLAR ARASINDAKİ İLİŞKİLERİ DÜZENLEYEN YASALAR ÜZERİNE KURULMUŞTUR..
48

DEVLETİN BASLICA GÖREVİ:
YASALARI KORUMAK, DIŞ
GÜVENLİĞİ SAĞLAMAK.....
.... KAMU HİZMETLERİNİ PLANLA-
MAK VE YÜRÜTMEK, MİLLETLERARASI
İLİŞKİLERİ DÜZENLEMEKTİR..
49

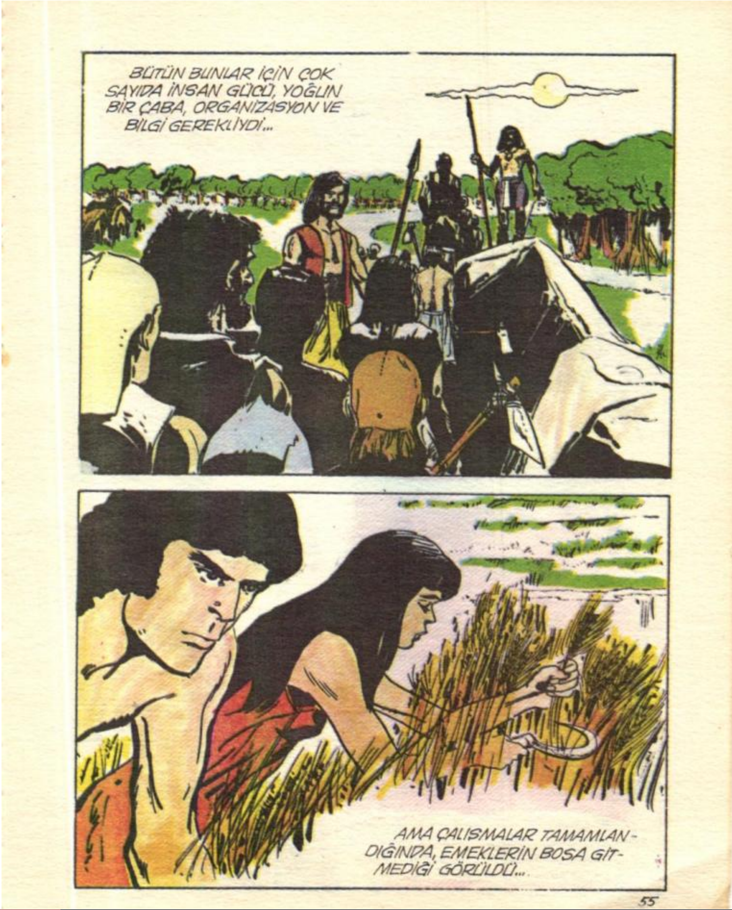

UYGARLIK AYNI ZAMANDA İNANÇ BİRLİĞİNİ.....
.... MATEMATİK, YAZI, TAKVİM KULLANMA GİBİ KONULARI DA İHTİVA EDER...
50

YİNE DE BUNLARIN BİR TANESİNİN EKSİKLİĞİ, MEDENİYETİN OLMADIĞI ANLA-MINA GELMEZ...
MESELA; PERU'NUN YERLİ HALKI OLAN İNKALAR, YAZIYI TANIMADIKLARI HALDE, İLERİ BİR MEDENİYET DÜZEYİNE ERİŞMİŞLERDİR...
51

HAZAR DENİZİ
DİCLE
FIRAT
KARADENİZ
AKDENİZ
KIZIL DENİZ
İLK UYGARLIKLAR M.Ö. 7000-M.Ö. 5.000 YILLARI ARASINDAKİ 2.000 YILLIK SÜRE İÇİNDE, ANADOLU'DA DİCLE VE FIRAT NEHİRLERİ-NİN ARASINDA YER ALAN **AŞAĞI MEZOPOTAMYA**'DA VE **NİL VADİSİN-DE** ORTAYA ÇIKMIŞTIR...

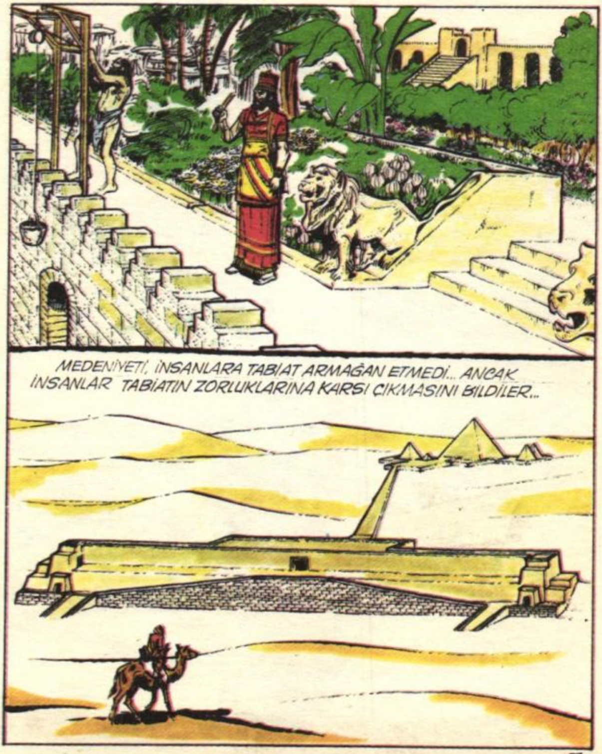

ACABA İLK MEDENİYETLERİN BEŞİĞİ NEDEN ZAGROS DAĞLARININ ETEKLERİ DEĞİL DE BURASIYDI.?
ÇÜNKÜ BURALARDA, DÜZENLİ BİR YAĞIŞ REJİMİ YOKTU VE İNSANLAR SULAMA ALANINDA BÜYÜK ÇABALAR SARFETMEK ZORUNDA KALMIŞLARDI...
53

HER YIL BELİRLİ ZAMANLARDA TAŞAN
NİL, DİCLE VE FIRAT NEHİRLERİ, VERİMLİ
TARIM ALANLARI OLUŞTURMALARINA
RAĞMEN, ÇOK DA ACIMASIZDILAR...
BU ALANLARI, TAŞKIN-
LARDAN KORUMAK İÇİN
UZUN VE YORUCU ÇALIŞ-
MALAR YAPILDI...
54

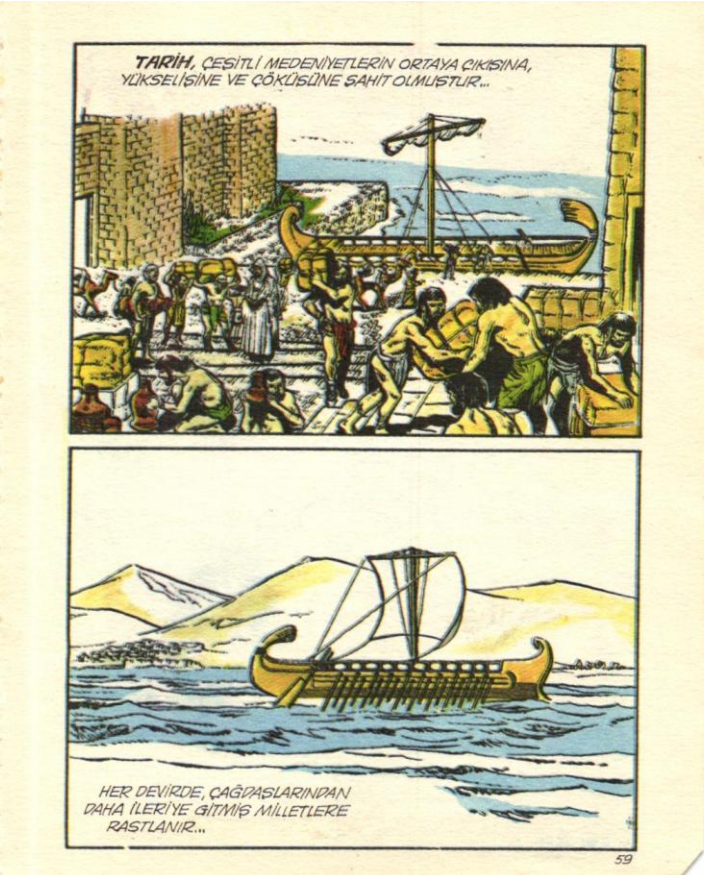

BÜTÜN BUNLAR İÇİN ÇOK SAYIDA İNSAN GÜCÜ, YOĞUN BİR ÇABA, ORGANİZASYON VE BİLGİ GEREKLİYDİ...
AMA ÇALIŞMALAR TAMAMLANDIĞINDA, EMEKLERİN BOŞA GİTMEDİĞİ GÖRÜLDÜ...
55

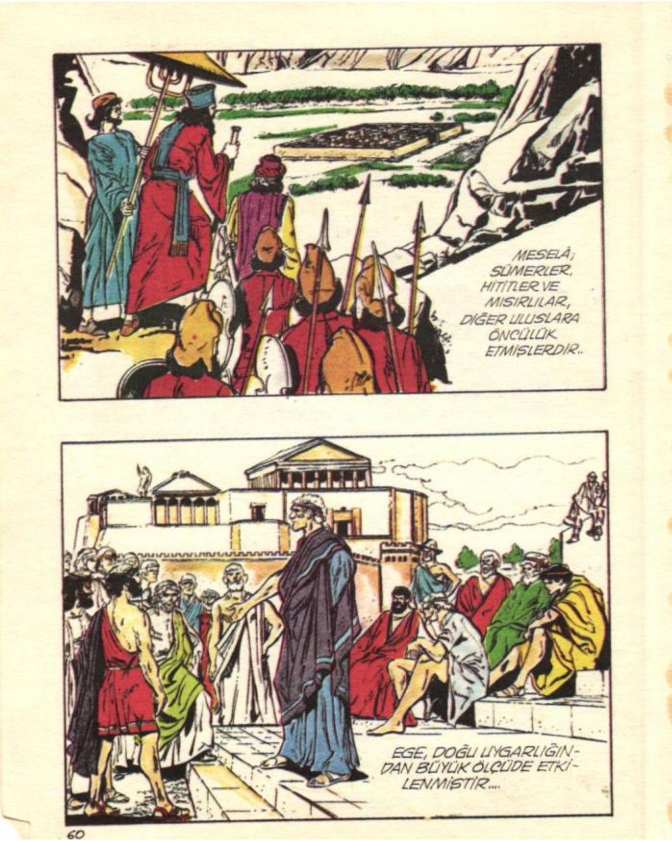

KOLLEKTİF VE PLÂNLI BİR ÇALISMA, KISA SÜREDE SEMERESİNİ VERDİ... ESKİ MISIRLILAR GİBİ SÜMER-LER DE BU SAYEDE.....

....UZAK ÜLKELERLE TİCARET YAPARAK, KENDİLERİNDE BULUNMAYAN, MADEN VE ORMAN ÜRÜNLERİNİ, DEĞİS-TOKUS YOLUYLA ELDE ETTİLER....

MEDENİYETİ, İNSANLARA TABİAT ARMAĞAN ETMEDİ... ANCAK
İNSANLAR TABİATIN ZORLUKLARINA KARSI ÇIKMASINI BİLDİLER...

BUNUN EN BELİRGİN İFADESİ GÜNÜMÜZDEN 5.000 YIL ÖNCE **SÜMERLER** TARAFINDAN BULUNAN YAZI OLDU... **TARİH**, BİLDİĞİNİZ GİBİ YAZIYLA BAŞLAR...
BU, İNSANLIK TARİHİNİN SADECE % 1'LİK BÖLÜMÜDÜR... GERİ KALAN % 99'LUK BÖLÜM, YANİ, TARİHÖNCESİ, MEDENİYETLE BİRLİKTE SONA ERER...
58

TARİH, ÇEŞİTLİ MEDENİYETLERİN ORTAYA ÇIKIŞINA, YÜKSELİŞİNE VE ÇÖKÜŞÜNE ŞAHİT OLMUŞTUR...
HER DEVİRDE, ÇAĞDAŞLARINDAN DAHA İLERİYE GİTMİŞ MİLLETLERE RASTLANIR...
59

MESELÂ; SÜMERLER, HİTİTLER VE MISIRLILAR, DİĞER ULUSLARA ÖNCÜLÜK ETMİŞLERDİR..
EGE, DOĞU UYGARLIĞIN-DAN BÜYÜK ÖLÇÜDE ETKİ-LENMİŞTİR....
60

BU KİTAPLA BİRLİKTE **TARİHÖNCESİ** DÖNEMİ GERİDE BIRAKMIŞ OLUYORUZ... ŞİMDİ ÖNÜMÜZDE, İNSANIN BİNLERCE YIL SÜREN MEDENİYET DÖNEMİ BAŞLIYOR.. YAZININ BULUNMASIYLA BAŞLAYAN MEDENİYET, BÜYÜK BİR YOL KATEDEREK, GÜNÜMÜZDE UZAYA TAŞMIŞ BULUNMAKTADIR...

DÖNEMİN KRONOLOJİK GELİŞİMİ

ORTA TAŞ (MEZOLİTİK DEVİR) DEVRİNİN BAŞLARI

Sıcak hava ile birlikte tabiatta da bir kıpırdanma başladı. Hayvanlar, çeşit çeşit bitkinin boy verdiği vadilere ve dağ eteklerine (Toroslar, Lübnan ve Zagros Dağları) yerleştiler. İri memelilerin nesillerinin tükenmesi, en çok öteki hayvanlara yaradı. Yemyeşil bir tabiat, onları bekliyordu. İklimi, bitki örtüsü ve hayvanları ile dünyamız, bugünkünden pek farklı değildi. Cilalı Taş Devri'nin başlarına rastlayan bu dönemde Ortadoğu (İran-Filistin)'da yaşayan insanlar, bazı hayvanları evcilleştirmeyi başardılar. Ama Avrupa'da durum farklıydı. Avcıların bir bölümü, soğuk iklim şartlarının hüküm sürdüğü topraklara göç eden hayvanların peşinden kuzeye gitmişler, kalanlar çevrede bulabildikleri avlarla yetinmek zorunda kalmışlardı.

M.Ö. 7000-M.Ö. 6000 YILLARI

Bu dönemde Zagros Dağları ve Toroslar'ın etekleriyle, Suriye-Filistin şeridi, Doğu ve Güneydoğu Anadolu ile Irak'ta tarımsal faaliyetlere başlandı. Filistin'de kurulan ve kalın surlarla korunan Jeriko yerleşim bölgesi, adeta küçük bir kent görünümündeydi.

Cilalı Taş Devri'nin hüküm sürdüğü en önemli coğrafi bölge, orta kuşaktı. Jarmo (Kuzey Irak), Hacılar (Anadolu), Ras-Şamra (Suriye), İran, Tesalya ve Makedonya'da yapılan kazılarda, bu döneme ait çok sayıda şehir kalıntısına rastlanmıştır. Tarım Peru ve Meksika'da bilinmesine rağmen, yine de insanlar daha çok ağaçlardan topladıkları yabani meyvelerle besleniyorlardı. Zamanla nüfus çoğaldı. Köyler kuruldu. Çömlekçilik sanatı doğdu. Yunanistan, İran, Suriye'de yapı-

lan kazıların yanı sıra, Çatalhöyük ve Mersin'de de bu çağa ait çok sayıda seramik kap bulunmuştur.
Bu dönemde Ortadoğu, altın çağını yaşıyordu. Başlangıçta dağların eteklerinde kurulan köyler, akarsu vadilerine doğru genişledi. Mezopotamya'da, Dicle kıyısında kurulan Hassuna, buna örnektir. Türkiye, İran, Suriye ve Lübnan'daki yerleşim bölgeleri, tarımsal faaliyetleri açısından benzer özelliklere sahiptiler, farklı olan ve aynı zamanda her birinin ulaştığı uygarlık düzeyinin işareti olan unsur, günlük hayatta kullanılan çanak-çömleği (keramik ya da seramik) süslemede kullandıkları desenlerdi.

Cilalı Taş Devri, orta kuşakta özellikle Balkanlar'ın büyük bir bölümünde, Ege Adaları'nda ve İran platosunda yayılmaya devam etti. Nil'in deltasına ulaştı. Bu arada tarımın Amerika kıtasında yayılması biraz zaman almıştı. Yine de bu dönemde ekonomi, tarıma dayanıyordu. Peru ve çevresinde balıkçılık ilerledi. Madeni aletlerin yapımına başlandı. İran, Irak ve Suriye'de bulunan madeni parçalar, bu döneme aittir ve bakırın dövülmesiyle elde edilmiştir.
Cilalı Taş Devri, Orta Avrupa ve Akdeniz kıyısı boyunca ilerlemeye devam etti. Doğuya Asya içlerine kadar yayıldı. Mısır'a ait ilk kalıntılar, bu devre rastlar. Anadolu'da, özellikle Hacılar ve Çatalhöyük'te ele geçen çanak-çömlekler, desenleri açısından büyük farklılıklar gösterir.
Bu dönemde Orta Avrupa, Akdeniz kıyıları, Güney Rusya ve Orta Asya'da tarım ve hayvancılığın yanı sıra toplumsal yaşam ve çömlekçilik sanatında da ilerlemeler kaydedildi. Nüfus Nil'in deltasında ve Aağı Mezopotamya'da yoğunlaştı. İlk dökme maden eşyanın İran ve Irak'ta ortaya çıkması, bu döneme rastlar.

M.Ö. 5000 YILLARI

Ortadoğu'da ilk uygarlıklar belirmeye başladı. Aşağı Mezopotamya'da Sümerler, şehircilik, yazının icadi, ticaret, sanat ve mimarlık alanlarında gözle görülür bir ilerleme kaydettiler.
Baltık Denizi kıyıları, İngiltere ve Kuzey Afrika'nın Cilalı Taş Devri'ni yaşamaya başladığı bu dönemde, Hindistan'da, Ganj ve İndus nehirlerinin kıyılarında tarım yapılmaya başlanmış, Çin'de darı ve çeltik ekimine geçilmiştir.